

FEHÉR FOLTOK - ELTŰNŐEN

1986. december 9-én az ELTE Bölcsészkarán "Bemutatkozik az ifjúság" címmel felolvasóestet tartottak a Magyar Történelmi Társulat és az ELTE BTK Középkori Magyar Történelem Tanszékének szervezésében.

7 egyetemi hallgató illetve pályakezdő történész - valamennyien ELTE - ismertette a szűkre szabott időn belül kutatási területét. Egy-egy fontosabb problémakörre bővebben is kitértek.

A témák igen változatosak voltak, hiszen a szfragiszti-kától a genealógiáig, a diplomáciatörténettől a heraldikáig sokmindenről szó esett.

A "bemutatkozást" Körmeny Gabriella kezdte. Erzsébet királyné pecséthasználatáról /1438-1439/ beszélt. Ismertette az általa vizsgált 10 oklevélen található pecsétek jellemzőit. Beszélt a pecsétek anyagáról, behelyezésük módjáról a pecsétfeliratokról.

Az elhangzottak közül különös figyelmet érdemelt Harsányi László sok tekintetben úttörő munkája. Ő a XX. századi főpapi címerek tervezéséről és szimbolikájáról beszélt. Előljáróban röviden néhány címertani alapismeretet vázolt, majd diákon mutatta be a mai magyar egyházi vezetők címereit. Ekközben értelmezte azok szimbólumait és jelmondatait. Néhány alkalommal hosszabban elidőzött egy-egy olyan címernél, amely valamilyen módon /szerkesztettség, szimbólumok, színösszetétel/ eltér az általános címeralkotási szabályoktól.

Három évszázaddal korábbi témához nyúlt Hiller István, aki a királyi Magyarország külkapcsolatait vizsgálva - egy konkrét példán, Csáky István lengyelországi követjárásán - illusztrálta a magyar diplomácia mechanizmusát. Összevetette a magyar követjárást az ugyanakkor Lengyelországban járó erdélyi deputáció tevékenységével. Az összehasonlításból jól kitűntek azok a tényezők, melyek ezt a mechanizmust a XVII. század közepére már nehézkessé, elavulttá tették.

Ezekben az években /XVII.sz.közepe/ élt az a Pálffy Pál, akiről S. Lauter Éva értekezett. A szerző hangsúlyozta, hogy Pálffy Pálnak és körének politikai tevékenysége mindaddig a kutatásokban méltatlanul háttérbe szorult. Jóval nagyobb hangsúlyt kaptak a kortársak Esterházy Miklós gr. nádor, Zrínyi Miklós, I. és II. Rákóczi György. Az előadó ismertette az 1649-es nádorválasztást megelőző politikai helyzetet, majd kitért az Esterházy - Pálffy-féle koncepció hasonlóságára és eltéréseire. Szólt arról a tervről, kísérletről, mely 1649 után a török kiűzésének előkészítésére irányult. Végül, összegzőképpen felvetette azt a lehetőséget, hogy talán kimutatható a folytonosság a "Pálffy-párt" politikai tevékenysége és a Wesselényi-féle főúri összeesküvés között.

A XVII. század viszonyainak még teljesebb megértéséhez jelentősen hozzájárulhat az az újonnan felfedezett napló - Rákóczi László naplója -, melyet Horn Ildikó ismertetett. Az 1653-58 közötti néhány évben íródott napló bőséges és hasznos információval szolgál a XVII. század derekának politikai, gazdasági viszonyaira. A napló egyik érdekességét néhány művészettörténeti vonatkozása jelenti. A napló értékét növeli, hogy ebből a korból ilyen jelentős forrás már jó ideje nem került elő. A bemutatás színvonalát nagyban emelte az előadó színes, szellemes stílusa, a bő idézetanyag. A napló - információink szerint - a közeljövőben nyomtatásban is megjelenik.

A XVIII. század elejének igen mozgalmas első évtizedét vizsgálta Kreutzer Andrea. Ő ezeknek a tettekben és eseményekben gazdag éveknek egy kevésbé látványos elemét vette vizsgálat alá. A cenzúráról beszélt Rákóczi államában. Meggyőzően vázolta azt a folyamatot, amely során a kuruc állam kialakította saját cenzúráját. A szerző helyesen világított rá arra a kapcsolatra, amely a politikai hatalom és a cenzúra között állt fenn. Szemléletesen mutatta be a cenzúra előretörését, megerősödését, azzal párhuzamosan, ahogyan a politikai ereje nőtt az új hatalmi rendszernek.

Időben közelebb áll hozzánk Ódor Imre kutatási területe. Baranya megye nemességének szerkezeti-minőségi átalakulását vizsgálta az 1710-1810 közötti időszakban. Bőséges levéltári

forrásanyag alapján mutatta be ezt a folyamatot.

A bemutatkozott fiatal kutatók valamennyien olyan témákat vázoltak fel, melyek a jelenlegi tudományos köztudat számára még bizonyos fokig fehér foltok vagy alig ismert területek. Így az itt elhangzottak a későbbiekben a szakmai munkában igen hasznosak lehetnek.

Gratulálunk az ELTE sikeres rendezvényéhez, mely remélhetőleg hagyományteremtő lesz: Így állandó bemutatkozási lehetőséget tudna biztosítani a fiatal kutatóknak, amire jelenleg nagy szükség van.

PRIBELSZKI JÁNOS